

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 15 nov. 1892 kl. 3 e. m.

Särskilda utskottets utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående ändring i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 äfvensom inom Riksdagen väckta motioner i samma ämne.

(2:a A.)

Kongl. Maj:t, som den 14 nästlidne oktober till Riksdagen aflåtit propositioner angående förbättrad härordning, angående ändring i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885 och angående ändring i förordningen den 3 juni 1892 angående beviljning af fast egendom samt af inkomst, har i en till Riksdagen förstnämnda dag, under åberopande af bilagdt statsrådsprotokoll öfver landtförsvarsärenden för samma dag, afgifven proposition (n:o 7), föreslagit Riksdagen att, för den händelse Riksdagen bifölle först omförmälda propositioner, tillika

dels medgifva,

att 1 och 6 §§ i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

§ 1:

»I rustnings- och roteringsbesvären skall, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som här nedan i denna lag omförmälas, lindring ega rum, att årligen utgå från och med

Bih. till Urtima Riksd. Prot. 1892. 8 Saml. 1 Afd. 4 Häft. (N:o 4).

år 1893 med fyratio procent, från och med år 1894 med femtio procent, från och med år 1896 med sextio procent, från och med år 1898 med sjuttio procent, från och med år 1900 med åttio procent och från och med år 1902 med nittio procent, allt af dessa besvärs uppskattade värde, samt från och med 1904 med hela beloppet af samma värde.»

§ 6:

»Vid bestämmande af det belopp, hvarmed lindring, jemlikt § 1, bör rusthåll eller rote tillgodokomma, skall följande iakttagas:

A) *Beträffande effektiva rusthåll och rotar:*

För rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, skall till grund för beräkningen läggas fulla värdet å rustningen eller roteringen, sådant samma värde i § 2 mom. a) blifvit bestämdt, hvaremot för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, hvarom i § 5 mom. 1 förmäles, beräknas allenast det belopp, hvarmed nyssnämnda värde å rustningen eller roteringen öfverstiger understödet; kunnande, der understödet skulle uppgå till lika belopp med eller öfverstiga besvärets värde, sådan lindring, som i denna lag afses, icke ifrågakomma.

B) *Beträffande helvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet, vakanta rotar vid infanteriet samt vakanta rusthåll och rotar vid båtsmanshålllet:*

1:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lika stor med eller större än det här ofvan i § 2 mom. a) bestämda värde å rustningen eller roteringen, skall för rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, till grund för beräkningen läggas vakansafgiftens eller nämnda afgifters sammanlagda belopp, men för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, endast det belopp, hvarmed vakansafgiften eller summan af berörda afgifter öfverstiger understödet; och kommer alltså, der understödet uppgår till lika belopp med eller öfverstiger afgifterna, lindring, hvarom i denna lag är fråga, icke att ega rum.

2:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lägre än det i § 2 mom. a) satta värde å rustningen eller roteringen, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgiftsbeloppet, men skulle denna skilnad vara lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen eller roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

C) *Beträffande halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet och vakanta rusthåll vid infanteriet:*

1:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lika stor med det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote i de fall och efter enahanda beräkningsgrund, som här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar stadgas.

2:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lägre än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall den lindring, som enligt hvad här ofvan är stadgadt skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgift, men är denna skilnad lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen och roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

3:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet äfven för beklädnad, remtyg och beväpning, är större än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall öfverskottet tilläggas värdet å hela rustnings- eller roteringsbesväret och lindring å summan häraf, efter afdrag af understödet, der sådant utgår, tillgodokomma rusthållet eller roten i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar är stadgadt;»

dels utöfver det å riksstaten för år 1893 till lindring i rustnings- och roteringsbesvären uppförda anslag för samma ändamål bevilja ytterligare 443,000 kronor, att äfvenledes under år 1893 utgå.

I sammanhang med denna proposition har utskottet behandlat nedannämnda inom Riksdagens Andra Kammare väckta motioner i förevarande ämne, nemligen:

motionen n:o 4, af herr *N. Nilsson* i Skärhus, som föreslagit, att, om Riksdagen bifölle Kongl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse af värnpligtslagen af den 5 juni 1885, Riksdagen måtte besluta detta, utom med öfriga vilkor, under förutsättning af att det af skatteregleringskomitéu beräknade värde af rote- och rusthåll måtte hvar femte år pröfvas och bestämmas i öfverensstämmelse med den verkliga kostnaden för detta onus af en nämnd, hvars sammansättning det särskilda utskottet måtte ega att bestämma, dock så, att de olika intressena der blefve tillgodosedda;

att omvärdering af rote- och rusthållsbesvären måtte ske första gången fem år efter det nya härordningsförslagets antagande, då öfvergångsanordningarna beträffande stammen vore afslutade; och

att bestämmelsen om förnyad uppskattning af rote- och rusthållsbesvären skulle intagas i lagen angående lindring i berörda besvär;

motionen n:o 6, af herrar *J. Sjöberg*, *O. Erickson* i Bjersby, *A. Andersson* i Hakarp och *G. W. Svensson* i Rydaholm, uti hvilken motion hemstälts,

att, om Riksdagen bifölle Kongl. Maj:ts proposition om ändring i värnpligtslagen den 5 juni 1885, Riksdagen måtte göra det, utom med öfriga villkor, under förutsättning af, att § 2 i lagen af den 5 juni 1885 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Vid uppskattning af — — — — —

Smålands grenadierbataljon..... 180: —.

År 1903 och derefter hvart femte år, hvarje gång för de närmast följande fem åren, bestämmas prestationernas värde länsvis af en nämnd, bestående af tre ledamöter, af hvilka Konungens befallningshafvande utser en, rust- och rotehållarne en och vederbörande landsting inom länet en»;

hvarjemte motionärerna anhållit, att särskilda utskottet måtte vidtaga den förändring i formuleringen, som utskottet funne lämplig;

motionen n:o 20, af herr *G. Eriksson* i Mörviken, hvilken hemställt, att Riksdagen måtte besluta, att § 2 i lagen den 5 juni 1885 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»Vid uppskattning af rustnings- och roteringsbesvären för de i § 1 angifna ändamål skola för tiden intill år 1895 prestationerna för hvarje rusthåll och rote bestämmas regements- och corpsvis till nedannämnda värden:

Smålands grenadierbataljon ..... 180: —

År 1894 och derefter hvart tionde år, hvarje gång för de närmast följande tio åren, bestämmas prestationernas värde af Kongl. Maj:t efter utredning af en nämnd så sammansatt, att de olika intressena der blifva tillgodosedda, och efter inhemtande af vederbörande landstings yttrande öfver nämndens utredning».

Beträffande den af Kongl. Maj:t föreslagna lindringen i rustnings- och roteringsbesvärerna har statsrådet och chefen för landtförsvarsdepartementet till ofvan återopade statsrådsprotokoll öfver landtförsvarsärenden för den 14 nästlidne oktober anført, att, på grund af Kongl. Maj:ts förut samma dag fattade beslut i fråga om grundskatternas afskrifning, förslag borde afgifvas i syfte att lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, motsvarande den successivt fortgående afskrifningen af grundskatterna, jemväl måtte komma att utgå; och erfordrades för sådant ändamål, dels att i lagen om lindring i nämnda besvär den 5 juni 1885 vidtoges de därför nödiga förändringar och dels att för år 1893 anvisades ett belopp, motsvarande den förhöjda ersättning till de rustnings- och roteringsskyldige, som för samma år skulle komma att utgå.

Hvad anginge ändringarna i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, vore departementschefen, i likhet med hvad hans företrädare vid föredragning inför Kongl. Maj:t af motsvarande ärende sistlidet och innevarande år yttrat, af den mening, att bestämmelse om den olika procent, hvarmed lindringen för framtiden skulle komma att utgå, borde införas redan i första paragrafen af lagen och derefter på de öfriga ställen af densamma, uti hvilka föreskrifter om lindringsprocentens belopp förekomme, hänvisning till berörda paragraf lemnas.

Hvad åter beträffade det anslag, som för år 1893 erfordrades för beredande af den lindring i omförmälda besvär, som nämnda år skulle komma att inträda, erinrade departementschefen, hurusom i riksstaten för sagda år funnes uppfördt ett anslag af 1,330,000 kronor, motsvarande en med 30 procent af besvärens värde utgående ersättning; och då ersättningen under år 1893 skulle utgå med ytterligare 10 procent af berörda värde, eller med tillsammans 40 procent, torde utöfver förberörda, i riksstaten uppförda anslag ytterligare ett belopp af 443,000 kronor blifva för ändamålet erforderligt.

Slutligen ville departementschefen erinra, att år 1883, då fråga om rustnings- och roteringsbesvärens fullständiga afskrifning förevarit, förslag jemväl till Riksdagen hänskjutits om upphörande af extra roteringen och frälserusttjensten äfvensom presterskapets åliggande att vid inträffande krig utgöra krigsgärd i spanmål. Det kunde alltså ifrågasättas, att så beskaffade förslag jemväl nu förelades Riksdagen, men då Kongl. Maj:t på de skäl, dåvarande departementschefen anført, åren 1891 och 1892, vid pröfning af de då väckta, med de nuvarande i det närmaste öfverensstämmande förslagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvärerna, funnit sig böra för det dåvarande ej upptaga till behandling frågan om extra roteringsens upphörande, och statsutskottet

vid innevarande års lagtima riksdag, i anledning af Kongl. Maj:ts förslag om upphörande af frälserusttjensten och presterskapets åliggande att vid inträffande krig utgöra krigsgärd i spanmål, utan menings-skiljaktighet ansett de skäl, som af dåvarande chefen för landtförsvarsdepartementet åberopats till stöd för bibehållande tills vidare af extra roteringen, vara tillämpliga äfven i fråga om frälserusttjensten och presterskapets ofvan berörda åliggande, saknades, enligt departementschefens förmenande, anledning att nu återupptaga något af ifrågavarande tre förslag.

Beträffande hvad ofvanbemälde motionärer anfört såsom skäl för sina särskilda förslag, får utskottet hänvisa till sjelfva motionerna.

Då utskottet i sitt denna dag afgifna utlåtande n:o 3, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m., uttalat sin fulla anslutning till den i en senare tid förherskande meningen om försvars- och grundskattefrågornas oskiljaktiga samband, delar utskottet naturligen också den uppfattning, som jemväl ligger till grund för de Riksdagens pröfning nu förelagda kongl. förslagen, eller att i sammanhang med försvarets stärkande och i jembredd med grundskatternas successiva afskrifning bör beredas lindring i rustnings- och roteringsbesvären. Med afseende å enskildheterna uti Kongl. Maj:ts i detta senare hänseende nu framlagda förslag finner utskottet icke heller annan erinran att framställa än den, som föranledes af de väckta motionerna om en ny och periodvis återkommande uppskattning af kostnaden för de ifrågavarande besvärens utgörande.

Frågan om åstadkommande af en dylik uppskattning har till pröfning förelegat vid de två senaste riksdagarne, men i följd af försvarsfrågans fall icke erhållit sin lösning. I detta afseende tillåter sig utskottet erinra, hurusom statsutskottet vid 1891 års riksdag, på grund af då i ämnet väckta förslag, uttalade den meningen, att, ehuruval vid förslagen om de stora skattefrågornas lösning städse förutsatts, att nedsättning i grundskatterna skulle betinga motsvarande lindring i rustnings- och roteringsbesvären, de rustnings- och roteringsskyldige i sjelfva verket icke erhållit samma lindring, som kommit grundskattegifvare till del, enär till följd af prisförhöjningar och i öfrigt svårigheten att exakt värdera rustnings- och roteringsprestationerna, de vid den nu gällande uppskattningen åsatta värdena stundom måste anses

väl låga. I enlighet med denna åsigt tillstyrkte utskottet också en hvart tionde år förnyad värdering af prestationerna för hvarje rusthåll och rote efter utredning af en nämnd, så sammansatt, att de olika intressena der blefvo tillgodosedda.

Statsutskottet vid innevarande års lagtima riksdag, som jemväl på grund af väckta motioner fick anledning yttra sig i ämnet, förklarade sig dela den af 1891 års statsutskott uttalade meningen om lämpligheten af en dylik periodvis återkommande uppskattning af ifrågavarande besvär. Utskottet ingick vidare i en närmare utveckling af huru utskottet tänkte sig denna uppskattning böra anordnas och yttrade i sådant hänseende, att hvarje värderingsnämnds uppdrag i regeln syntes böra omfatta ett regementes eller corps' område, samt att nämnden syntes böra bestå af fem ledamöter, nemligen två, förordnade af Kongl. Maj:ts befallningshafvande, två, valde af områdets rust- eller rotehållare, hvilka effektivt utgjorde rustnings- eller roteringsbesvärerna, och en, utsedd af landstinget, hvarjemte ett motsvarande antal suppleanter borde i enahanda ordning tillsättas. Valet af uppskattningsnämndens ledamöter borde, beträffande dem, som skulle utses af rust- eller rotehållarne, anställas genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg; och ansåge utskottet detta val böra förrättas under det år, som närmast föreginge uppskattningsperiodens ingång. Öfver uppskattningarna borde särskilda längder upprättas; och borde dessa, efter det vederbörande landsting beredts tillfälle att deröfver yttra sig, genom Kongl. Maj:ts befallningshafvandes försorg insändas till Kongl. Maj:t, som härefter egde att bestämma prestationernas värde, hvarefter ersättningarna skulle efter de sålunda bestämda värdena utgå. De ifrågasatta uppskattningsnämnderna syntes utskottet icke böra sammanträda förr än år 1901, eller året före den föreslagna lindringens fullständiga inträdande, på det att samtidigt dermed, eller år 1902, en fullt exakt grund för bestämmandet af ersättningen för ifrågavarande besvär måtte kunna tillämpas.

Utskottet ansåg vidare föreskrift om den föreslagna förnyade uppskattningen böra intagas i lagen angående lindring i berörda besvär och afgaf jemväl formuleradt förslag till den af sådan anledning erforderliga förändring i samma lag, hvilket förslag dock, förutom en redaktionsändring i § 2, innehöll allenast ett tillägg till samma § af följande lydelse:

»År 1901 och derefter hvart tionde år, hvarje gång för de närmast följande tio åren, bestämmes prestationernas värde af Kongl. Maj:t, efter utredning af en nämnd så sammansatt, att de olika intressena

der blifva tillgodosedda, och efter inhemtande af vederbörande landstings yttrande öfver nämndens utredning».

Särskilda utskottet har i allt väsentligt anslutit sig till den uppfattning, som af statsutskottet vid årets lagtima riksdag sålunda gjordes gällande. Beträffande vissa detaljer af den anordning, statsutskottet tänkt sig, har utskottet likväl hyst en något afvikande mening, likasom utskottet öfver hufvud taget ansett lämpligt, att bestämdare föreskrifter rörande nämndens sammansättning och sjelfva gången af uppskattningsförrättningen borde i lagen intagas. Under det att utskottet, lika med statsutskottet men i motsats till hvad i de föreliggande motionerna yrkats, funnit uppskattningen böra företagas första gången året före den föreslagna lindringens fullständiga inträdande eller, enligt Kongl. Maj:ts nu föreliggande förslag, år 1903 och derefter hvart tionde år, har utskottet sålunda föreställt sig: *att* särskild uppskattning i allmänhet borde ske för hvarje landstingsområde, inom hvilket finnes rusthåll eller rotar, tillhörande regemente eller corps; *att* af nämndens fem ledamöter två, deraf den ene borde vara ordförande, skulle utses af Kongl. Maj:ts befallningshafvande samt en af landstinget, hvilka tre ledamöter skulle tjenstgöra för landstingsområdet i dess helhet; *att* nämndens två öfrige ledamöter deremot skulle för hvarje regemente eller corps utses af vederbörande rust- eller rotehållare och inträda i nämnden, då dennas förrättning afsåge det regemente eller corps, de representerade; *att* suppleanter skulle behöfva utses endast för de ledamöter, som valdes af landstinget samt rust- eller rotehållarne, enär Kongl. Maj:ts befallningshafvande vid förfall för någon af de utaf honom utsedde ledamöterna lämpligen kunde i nämnden omedelbart inkalla ny ledamot; *att*, om inom ett landstingsområde endast ett mindre antal rusthåll eller rotar, tillhörande samma regemente eller corps, finnes — t. ex. under femtio — beträffande dessa icke något yttrande af nämnd skulle erfordras, då det uppskattade värdet af ifrågavarande rust- eller rotehålls prestationer icke skulle kunna utöfva något nämnvärdt inflytande på den siffra, som för regementet eller corpsen i dess helhet komme att fastställas, och kostnaden för en särskild värdering därför borde undvikas; *att* prestationens värde, till vinnande af enkelhet vid tillämpningen, skulle bestämmas i fullt tiotal af kronor; *att* erforderliga föreskrifter angående val af de ledamöter i nämnden, som representerade rust- eller rotehållarne, i hvilka val ej mindre de, som utgjorde besväret effektivt, än äfven de, hvilka erlade vakansafgift, egde deltaga, lämpligen borde meddelas af Konungen; samt *att* ordförande och ledamöter i nämnden borde af allmänna medel

åtnjuta ersättning, den förre med belopp, som enligt nu varande eller blifvande resereglemente tillkomme härads höfding, och ledamöterna i likhet med hvad om ledamot i egodelningsrätt vore eller kunde blifva stadgad.

Utskottet har vidare ansett, att de föreskrifter, som skulle meddelas angående den förnyade uppskattningen, borde sammanföras i en ny paragraf, hvilken skulle få sin plats omedelbart efter § 2 och sålunda blifva § 3. I följd häraf har utskottet vidtagit en omnumrering af de följande paragraferna; hvarjemte utskottet i sammanhang dermed i dessa likasom i föregående paragrafer föreslagit en del lämpliga och nödiga smärre redaktionsändringar.

Slutligen och med särskild hänsyn till den af utskottet nu föreslagna periodvis återkommande uppskattningen af de ifrågavarande prestationernas värde har utskottet trott sig böra ifrågasätta, att i lagen måtte intagas det medgifvande, Riksdagen redan i sin skrifvelse den 20 maj 1885 lemnat Kongl. Maj:t, eller att de ytterligare bestämmelser, som vid tillämpningen af lindringen i rustnings- och roteringsbesvären kunde finnas erforderliga, finge af Kongl. Maj:t meddelas.

Af den formulering, utskottet gifvit sitt förslag om den periodiskt återkommande uppskattningen, framgår, att bestämmelserna angående denna uppskattning icke ega tillämpning på båtsmanshållet. Utskottet tillåter sig emellertid erinra, att Riksdagen år 1887 beslutat: att båtsmanshållet skulle sättas på vakans; att vakanssättningen skulle ega rum i mån af uppkommande afgang inom båtsmanshållet äfvensom af skeende öfverflyttning af båtsmän till den nyupprättade sjömanscorpsen, dock under den till åtta år bestämda öfvergångstiden till den nya organisationen icke med mera än en åttendedel af dåvarande effektiva rotar årligen, Kongl. Maj:t likväl obetaget att, om sådant erfordrades och funnes utan olägenhet för flottans bemanning kunna ega rum, medgifva en något större årlig vakanssättning; samt att vakanssättningen skulle fortfa, så länge Riksdagen anvisade vissa anslag, deribland till upprätthållande af den förenämnda sjömanscorpsen. Den sålunda beslutade vakanssättningen har sedermera fortgått, och, så vidt nu kan bedömas, kommer densamma att fullständigt genomföras inom den år 1887 beräknade tiden. Skulle mot förmodan rustnings- och roteringsbesvären vid båtsmanshållet framdeles komma att å nyo effektivt utgöras, anser utskottet det i öfrigt vara en naturlig sak, att dessa besvär, i likhet med hvad nu föreslagits beträffande öfriga rustnings- och roteringsbesvär, blifva underkastade ny och periodvis återkommande uppskattning.

I öfverensstämmelse med den mening, utskottet uttalat i föregående

utlåtan den angående Kongl. Maj:ts den urtima Riksdagen förelagda propositioner, anser utskottet, att för godkännande af Kongl. Maj:ts förevarande proposition bör uppställas den förutsättningen, att kamrarne fatta sammanstående beslut, som af Kongl. Maj:t godkännes, i anledning af såväl Kongl. Maj:ts propositioner den 14 oktober 1892 dels angående förbättrad härordning, dels angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885, dels angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m., dels om ändring i förordningen den 3 juni 1892 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, dels angående upphörande af de enligt förordningen den 5 oktober 1889 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman, dels ock angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, som äfven inom Riksdagen i dessa ämnen väckta förslag.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa:

1:o) att Riksdagen — under vilkor att kamrarne fatta sammanstående beslut, som af Kongl. Maj:t godkännes, i anledning af såväl hvad Kongl. Maj:t i särskilda till Riksdagen den 14 oktober 1892 aflåtna propositioner föreslagit dels angående förbättrad härordning, dels angående förändrad lydelse i vissa delar af värnpligtslagen den 5 juni 1885, dels angående afskrifning af de å viss jord hvilande grundskatter m. m., dels om ändring i förordningen den 3 juni 1892 angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, dels angående upphörande af de enligt förordningen den 5 oktober 1889 angående bevillningsafgifter för särskilda förmåner och rättigheter utgående bevillningsafgifter af frälseegendomar och lotshemman, dels ock angående ändrad lydelse af § 58 i förordningen om kommunalstyrelse på landet, som äfven inom Riksdagen i dessa ämnen väckta förslag — må, med anledning af Kongl. Maj:ts förevarande förslag angående ändring i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 äfvensom herrar Nilssons samt Sjöbergs med fleres och Erikssons i ämnet väckta motioner, för sin del besluta, att nämnda lag skall erhålla följande förändrade lydelse:

Nuvarande lydelse:

»§ 1.

I rustnings- och roteringsbesvären skall för år 1886 och framgent lindring ega rum med trettio procent af dessa besvärs uppskattade värde, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som här nedan i denna lag omförmälas.

§ 2.

Vid uppskattning af rustnings- och roteringsbesvären för det i § 1 angifna ändamål skola prestationerna för hvarje rusthåll eller rote bestämmas regements- och corpsvis samt vid båtsmanshållet kompanivis till nedan nämnda värden:

Af utskottet föreslagen lydelse:

»§ 1.

I rustnings- och roteringsbesvären skall, på sätt samt under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som här nedan i denna lag omförmälas, lindring ega rum, att årligen utgå från och med år 1893 med fyratio procent, från och med år 1894 med femtio procent, från och med år 1896 med sextio procent, från och med år 1898 med sjuttio procent, från och med år 1900 med åttio procent och från och med år 1902 med nittio procent, allt af dessa besvärs uppskattade värde, samt från och med år 1904 med hela beloppet af samma värde.

§ 2.

Vid uppskattning af rustnings- och roteringsbesvären för det i § 1 angifna ändamål skola vid båtsmanshållet kompanivis samt för tiden intill år 1904 vid rust- och rotehåll i öfrigt regements- och corpsvis prestationerna för hvarje rusthåll eller rote bestämmas till nedannämnda värden:

Nuvarande lydelse:

Af utskottet föreslagen lydelse:

a) å hela rustnings- eller roteringsbesväret:

vid berustade kavalleriet:

för Lifregementets dragoncorps	}	.....	350 kronor.
» Lifregementets husarcorps	}	.....	320 »
» Smålands husarregemente	}	.....	300 »
» Skånska husarregementet	}	.....	300 »
» Skånska dragonregementet	}	.....	300 »

vid berustade infanteriet:

för Lifregementets grenadiercorps	}	.....	320 »
» Vestgöta regemente	}	.....	310 »
» Andra lifgrenadierregementet	}	.....	300 »
» Smålands grenadierbataljon	}	.....	300 »

vid roterade kavalleriet:

för Jemtlands hästjägarecorps (för dubbelrote)	.....	300 »
--	-------	-------

vid roterade infanteriet:

för Första lifgrenadierregementet	}	.....	180 »
» Uplands regemente	}	.....	170 »
» Vestgötadals »	}	.....	160 »
» Skaraborgs regemente	}	.....	160 »
» Vestmanlands »	}	.....	160 »
» Nerikes »	}	.....	160 »
» Vermlands »	}	.....	160 »
» Kronobergs »	}	.....	160 »
» Jönköpings »	}	.....	160 »
» Dalregementet	}	.....	160 »
» Helsinges regemente	}	.....	150 »
» Bohus läns »	}	.....	150 »
» Vesterbottens fältjägarecorps	}	.....	150 »
» Kalmar regemente	}	.....	150 »
» Elfsborgs regemente	}	.....	140 »

Nuvarande lydelse:	Af utskottet föreslagen lydelse:
för Södermanlands regemente	} .....
» Norrbottens fältjägarecorps	
» Jemtlands »	
» Norra skånska infanterireg:t	
» Södra skånska »	
för de med ny ordinarie rotering till hälften emot annan roterad jord belagda hemman och lägenheter inom de f. d. privilegierade jernberglagen: hälften af hvad här ofvan är utsatt för det regemente, till hvilket de äro indelta, eller inom hvars stånd de äro belägna;	} 130 kronor.

vid berustade båtsmanshållet:

för Blekinge 1:sta—6:te kompani	.....	100 kronor.
» Södra Möre 1:sta—3:dje »	.....	100 »

vid roterade båtsmanshållet:

för Tjusts kompani	}	
» Gotlands 1:a och 2:a kompani		
» Södermanlands 1:a och 2:a »		
» Södra Roslags 1:a och 2:a »		
» Norra Roslags 1:a och 2:a »		
» Norrlands 3:e och 4:e »	.....	120 »
» öfriga båtsmanskompanier	.....	110 »
» frälseroteringen i Blekinge och Södra Möre	.....	120 »
» utsockne frälsehemman i Halland (half vakansafgift)	.....	50 »
» städernas båtsmanshåll	.....	100 »

b) å skyldigheten att hålla karl:

för Lifregementets dragoncorps	}	
» Lifregementets husarcorps		
» Smålands husarregemente	.....	180 »
» Skånska husarregementet	}	
» Skånska dragonregementet		
» Jemtlands hästjägarecorps		
	.....	150 »
	.....	130 »

Nuvarande lydelse:

Af utskottet föreslagen lydelse:

c) å skyldigheten att hålla karl med beklädnad, remtyg och beväpning:

för Lifregementets grenadiercorps	}	.....	200 kronor.
» Vestgöta regemente		.....	190 »
» Andra lifgrenadierregementet		.....	180 »
» Smålands grenadierbataljon		.....	180 »

§ 3.

År 1903 och derefter hvar tionde år, hvarje gång för de närmast följande tio åren, bestämmer Konungen rustnings- och roteringsbesvärens värde för det i § 1 angifna ändamål efter föregående utredning af en nämnd och utlåtande af vederbörande landsting.

Omförmälda nämnd skall för hvarje landstingsområde, inom hvilket finnas rusthåll eller rotar, tillhörande regemente eller corps, bestå af ordförande och fyra ledamöter, af hvilka ordföranden och en ledamot utses af Konungens befallningshafvande, en ledamot af landstinget och två ledamöter för hvarje regemente eller corps af vederbörande rust- eller rotehållare. Ordföranden och de två förstnämnde ledamöterna tjenstgöra för landstingsområdet i dess helhet, hvaremot, allt efter som nämndens förrättning afser olika regemente eller corps, i densamma inträda de för regementet eller corpsen utsedde ledamöterne. För de af landstinget samt rust- eller rotehållarne utsedde ledamöterne väljas suppleanter till lika antal med desse.

Nuvarande lydelse:

Af utskottet föreslagen lydelse:

Der inom ett landstingsområde antalet rusthåll eller rotar vid samma regemente eller corps understiger femtio, erfordras beträffande dessa icke något yttrande af nämnd, och eger alltså inom detta landstingsområde val af ledamöter i nämnden för sådana rusthåll eller rotar icke rum.

Efter det nämndernas förslag afgifvits och vederbörande landstingsyttranden inhemtats, bestämmas ifrågasvarande värden till ett för hvarje rusthåll eller rote vid samma regemente eller corps i fullt tiotal af kronor angifvet, lika belopp.

Erforderliga föreskrifter angående val af de ledamöter i nämnden, som utses af rust- och rotehållare, i hvilket val ej mindre de, som utgöra besväret effektivt, än de, hvilka erlägga vakansafgift, ega delta, meddelas af Konungen.

Ordförande och ledamöter i nämnden åtnjuta af allmänna medel ersättning, den förre med belopp, som enligt nu varande eller blifvande resereglemente tillkommer härads höfding, och ledamöterna i likhet med hvad om ledamot i egodelningsrätt är eller varder stadgad.

§ 3.

§ 4.

För soldatrotarne inom Särna, Idre och Hede byalag i Kopparbergs län, båtsmansrotarne på Visingsö och de nio båtsmansrotar i Kalmar län, för hvilka presterskapet mot eftergift af sina utlagor erlägger vakansafgift, beräknas lindringen å samma belopp, hvarmed vakansafgifterna för dessa rotar nu utgöras.

Nuvarande lydelse:

Af utskottet föreslagen lydelse:

§ 4.

För de med ny ordinarie rotering eller med ny båtsmansindelning belagda hemman och lägenheter äfvensom för städernas båtsmanshåll komma från och med år 1886 vakansafgifterna att utgöras enligt de värdebelopp, som i § 2 mom. a) äro för hvarje fall bestämda, med tillgodonjutande å samma belopp af den i § 1 stadgade lindring.

§ 5.

§ 5.

§ 6.

Såsom vilkor för åtnjutande af ifrågavarande lindring skall gälla:

1:o) att de till statsverket indragna ränte- och tiondeanslag samt de afskrifna räntor, för hvilka ersättning till rusthåll och rotar nu utbetalas, vare sig efter årlig markegång eller tioårig medelmarkegång, skola omsättas till penningar efter medeltalet af 1874—1883 årens medelmarkegångspris; och att det sålunda uppkommande belopp med tillagd forsällönersättning, der sådan hittills förekommit, varder för hvarje rusthåll eller rote sammanfördt med det till rusthållet eller roten eljest från statsverket utgående penningeanslag, hvarefter ifrågavarande sammanlagda statsanslag såsom rustnings- eller roteringsunderstöd årligen med oförändradt belopp till vederbörande utbetalas;

2:o) att den ersättning för indragen kronotiondespanmål, som utgår till soldaterna vid Södermanlands regemente, skall omsättas till penningar, på sätt i nästföregående moment sägs, och med tillagd forsällön årligen utbetalas med oförändradt belopp, dock att de soldater, som antagits innan beslutet härom varder offentliggjordt, bibehållas vid rättigheten att, om de så önska, under sin tjenstetid uppbära ifrågavarande ersättning enligt de bestämmelser, som härom nu äro gällande;

3:o) att de till Jemtlands roteringskassa och pensionskassorna vid de skånska infanteriregementena i spanmål utgående anslag likaledes omsättas till penningar enligt de under mom. 1 af denna paragraf meddelade föreskrifter och sedermera till kassorna årligen utbetalas med oförändradt belopp;

4:o) att det skall åligga de rusthållare vid infanteriet, hvilka utgöra besväret effektivt, att, emot befrielse från skyldigheten att an-

Nuvarande lydelse:

Af utskottet föreslagen lydelse:

skaffa och underhålla beklädnads-, remtyggs- och beväringpersedlar, dels till staten under eganderätt öfverlemna af rusthållarne anskaffade motsvarande persedlar, till det antal och i det skick, som för godkännande vid generalmönstring erfordras, och dels att till staten såsom ersättning för nämnda besvärs upphörande årligen erlægga 20 kronor för hvarje nummer;

5:o) att vakansafgifterna ej mindre af de på tioårig vakans ställda båtsmansrusthållen i Blekinge län och i Södra Møre härad af Kalmar län, än ock af utsockne frälsehemmanen i Halland utgöras enligt de i § 2 bestämda värdebelopp med den nedsättning, som af lindringen varder en följd;

6:o) att de här ofvan i § 3 omnämnda rotevakansafgifter, som af Särna, Idre och Hede byalag nu utgöras till Elfdals socknemän i Kopparbergs län, indragas till statsverket emot befrielse för socknemännen från skyldigheten att vid inträffande krig anskaffa de soldater, för hvilka ifrågavarande afgifter utgå; och

7:o) att hvarje med rusthåll eller rote upprättadt vakanskontrakt, hvilket antingen i följd af uppsägning eller eljest på grund af bestämmelse i kontraktet skolat upphöra under loppet af år 1886 eller der efter följande år, förblifver gällande intill slutet af det kalenderår, under hvilket kontraktet eljest skulle gått till ända.

6:o) att de här ofvan i § 4 omnämnda rotevakansafgifter, som af Särna Idre och Hede byalag nu utgöras till Elfdals socknemän i Kopparbergs län, indragas till statsverket emot befrielse för socknemännen från skyldigheten att vid inträffande krig anskaffa de soldater, för hvilka ifrågavarande afgifter utgå; och

§ 6.

Vid bestämmande af det belopp, hvarmed lindring bör rusthåll eller rote tillgodokomma, skall följande iakttagas:

A) *Beträffande effektiva rusthåll och rotar.*

Rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, erhåller lindring

Bih. till uttima Riksd. Prot. 1892. 8 Saml. 1 Afd. 4 Häft.

§ 7.

Vid bestämmande af det belopp, hvarmed lindring, jemlikt § 1, bör rusthåll eller rote tillgodokomma, skall följande iakttagas:

A) *Beträffande effektiva rusthåll och rotar.*

För rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, skall till grund

Nuvarande lydelse:

med trettio procent af fulla värdet å rustningen eller roteringen, sådant samma värde i § 2 mom. a) blifvit bestämdt, hvaremot för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, hvarom i § 5 mom. 1 förmåles, lindringen skall utgöra trettio procent af allenast det belopp, hvarmed nyssnämnda värde å rustningen eller roteringen öfverstiger understödet; kunnande, der understödet skulle uppgå till lika belopp med eller öfverstiga besvärets värde, sådan lindring, som i denna lag afses, icke ifrågakomma.

B) *Beträffande helvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet, vakanta rotar vid infanteriet samt vakanta rusthåll och rotar vid båtsmanshället.*

1:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lika stor med eller större än det här ofvan i § 2 mom. a) bestämda värde å rustningen eller roteringen, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, med trettio procent af vakansafgiftens eller nämnda afgifters sammanlagda belopp, men rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, endast med trettio procent af det belopp, hvarmed vakansafgiften eller summan af berörda afgifter öfverstiger understödet; och kommer alltså, der understödet uppgår till

Af utskottet föreslagen lydelse:

för beräkningen läggas fulla värdet å rustningen eller roteringen, sådant samma värde *enligt § 2 mom. a) eller § 3* blifvit bestämdt, hvaremot för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, hvarom i § 6 mom. 1 förmåles, beräknas allenast det belopp, hvarmed nyssnämnda värde å rustningen eller roteringen öfverstiger understödet; kunnande, der understödet skulle uppgå till lika belopp med eller öfverstiga besvärets värde, sådan lindring, som i denna lag afses, icke ifrågakomma.

B) *Beträffande helvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet, vakanta rotar vid infanteriet samt vakanta rusthåll och rotar vid båtsmanshället.*

1:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lika stor med eller större än det här ofvan *enligt § 2 mom. a) eller § 3* bestämda värde å rustningen eller roteringen, skall för rusthåll eller rote, som icke åtnjuter understöd, till grund för beräkningen läggas vakansafgiftens eller nämnda afgifters sammanlagda belopp, men för rusthåll eller rote, som är i åtnjutande af understöd, endast det belopp, hvarmed vakansafgiften eller summan af berörda afgifter öfverstiger understödet; och kommer alltså, der understödet uppgår till

Nuvarande lydelse:

går till lika belopp med eller öfverstiger afgifterna, lindring, hvarom i denna lag är fråga, icke att ega rum.

2:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lägre än det i § 2 mom. a) satta värde å rustningen eller roteringen, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgiftsbeloppet, men skulle denna skilnad vara lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen eller roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

C) *Beträffande halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet och vakanta rusthåll vid infanteriet.*

1:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lika stor med det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote i de fall och efter enahanda beräkningsgrund, som här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar stadgas.

2:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är

Af utskottet föreslagen lydelse:

lika belopp med eller öfverstiger afgifterna, lindring, hvarom i denna lag är fråga, icke att ega rum.

2:o) Der vakansafgiften, med inberäkning deri jemväl af trosspassevolansafgiften, då sådan utgår, är lägre än det enligt § 2 mom. a) eller § 3 satta värde å rustningen eller roteringen, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgiftsbeloppet, men skulle denna skilnad vara lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen eller roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

C) *Beträffande halfvakanta rusthåll och rotar vid kavalleriet och vakanta rusthåll vid infanteriet.*

1:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är lika stor med det enligt § 2 mom. b) eller c) eller ock § 3 bestämda värde, skall lindring tillgodokomma rusthåll eller rote i de fall och efter enahanda beräkningsgrund, som här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar stadgas.

2:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet jemväl för beklädnad, remtyg och beväpning, är

Nuvarande lydelse:

lägre än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall den lindring, som enligt hvad här ofvan är stadgadt skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgift, men är denna skilnad lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen och roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

3:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet äfven för beklädnad, remtyg och beväpning, är större än det i § 2 mom. b) eller c) bestämda värde, skall öfverskottet tilläggas värdet å hela rustnings- eller roteringsbesväret och lindring å summan häraf, efter afdrag af understödet, der sådant utgår, tillgodokomma rusthållet eller roten i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar är stadgadt.

§ 7.

Rustnings- eller roteringsskyldighet, som fullgöres medelst hingsthållning eller genom erläggande af tillfällig vakansafgift, skall vid beräknande af lindring anses lika med effektiv rustning eller rotering.

Af utskottet föreslagen lydelse:

lägre än det enligt § 2 mom. b) eller c) eller ock § 3 bestämda värde, skall den lindring, som, enligt hvad här ofvan är stadgadt, skolat tillkomma rusthållet eller roten, om besväret varit effektivt, minskas med skilnaden mellan nyssnämnda värde och afgift, men är denna skilnad lika stor med eller större än berörda lindring, kommer, så länge detta förhållande fortfar, någon lättnad i rustningen och roteringen enligt denna lag icke att ega rum.

3:o) Der vakansafgiften för karl, och vid infanteriet äfven för beklädnad, remtyg och beväpning, är större än det enligt § 2 mom. b) eller c) eller ock § 3 bestämda värde, skall öfverskottet tilläggas värdet å hela rustnings- eller roteringsbesväret och lindring å summan häraf, efter afdrag af understödet, der sådant utgår, tillgodokomma rusthållet eller roten i öfverensstämmelse med hvad här ofvan angående effektiva rusthåll och rotar är stadgadt.

§ 8.

Nuvarande lydelse:

Af utskottet föreslagen lydelse:

§ 8.

Vid beräkning af lindring för de rotar, som äro delaktige i Jemtlands roteringskassa eller Vestmanlands knektelegomedelskassa, skall såsom understöd anses icke allenast det understöd af statsmedel, som af rotarne omedelbart tillgodonjutes, utan äfven den på en hvar af dem belöpande andel i de till nämnda kassor utgående statsanslag, hvilka anslag, oberoende deraf att de framgent såsom hittills endast medelbart komma rotehållarne till godo, skola i och för den nu ifrågasvarande beräkningen sålunda uppdelas, att af anslaget till Jemtlands roteringskassa hvarje kavallerinumner påføres dubbelt mot infanterinumner, och att anslaget till Vestmanlands knektelegomedelskassa delas lika å samtliga de till understöd derifrån berättigade rotar.

§ 9.

I fråga om lindring för de Göteborgs stad anslagna rotar inom Säfvedals härad skall gälla hvad här ofvan blifvit stadgadt beträffande de till Elfsborgs regemente hörande rotar, och skola de afgifter, Göteborgs stad för närvarande uppbär af förstnämnda rotar, tills vidare fortfarande staden tillfalla; ankommande det på särskild utredning, huruvida samma afgifter böra till statsverket indragas och om i sådant fall staden må anses berättigad till ersättning för förlusten af berörda förmån.

§ 10.

Den lindring, hvarom här ofvan förmäles, skall af rusthåll och rotar, hvilkas vakansavgifter ingå till statsverket, tillgodonjutas medelst afkortning å vakansavgiften, samt af öfriga rusthåll och rotar erhållas medelst utbetalning till hvarje af ett lindringen motsvarande belopp.

I afseende å tid och ställe för denna utbetalning, så ock för utbetalningen af det understöd, som utgår enligt § 5 mom. 1, skall gälla hvad i kongl. förordningen den 23 juli 1869 samt kongl. kungörelsen

§ 11.

I afseende å tid och ställe för denna utbetalning, så ock för utbetalningen af det understöd, som utgår enligt § 6 mom. 1, skall gälla hvad i förordningen den 23 juli 1869 samt kongl. kungörelsen den

Nuvarande lydelse:

den 5 oktober 1871 är stadgadt i fråga om utbetalning af ersättning för indragna ränte- och tiondeanslag, som åtnjutas i och för fullgörande af något besvär.

§ 11.

Hemman eller lägenhet, som framdeles underkastas ordinarie rotering, skall vid utgörande af detta besvär njuta lindring i öfverensstämmelse med hvad här förut är stadgadt.

Af utskottet föreslagen lydelse:

5 oktober 1871 är stadgadt i fråga om utbetalning af ersättning för indragna ränte och tiondeanslag, som åtnjutas i och för fullgörande af något besvär.

§ 12.

§ 13.

De ytterligare bestämmelser, som för tillämpning af föreskrifterna i denna lag kunna finnas erforderliga, meddelas af Konungen;»

samt

2:o) att Riksdagen, vid bifall till hvad utskottet under punkten 1:o här ofvan föreslagit, må, på sätt Kongl. Maj:t föreslagit, utöfver det å riksstaten för år 1893 till lindring i rustnings- och roteringsbesvären uppförda anslag för samma ändamål bevilja ytterligare 443,000 kronor, att äfvenledes under år 1893 utgå.

Stockholm den 15 november 1892.

På särskilda utskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Reservation:

vid punkten 1:o) af herrar A. Persson, J. Johansson, O. Jonsson, P. Pehrson och A. Henricson, hvilka ansett, att utskottet, med anledning af i ämnet väckta motioner, bort hemställa,

att § 2 i lagen om lindring i rustnings- och roteringsbesvären den 5 juni 1885 måtte erhålla följande förändrade lydelse:

»§ 2.

Vid uppskattning af rustnings- och roteringsbesvären för det i § 1 angifna ändamål skola *vid båtsmanshållet kompanivis samt för tiden intill år 1896 vid rust- och rotehållet* o. s. v. (lika med utskottet);» samt

att § 3 i samma lag måtte erhålla denna lydelse:

»§ 3.

År 1895 och derefter hvar femte år hvarje gång o. s. v. (lika med utskottet) — — —».
